

močvara

priča o životu jednog
vretenca

močvara
—priča o životu jednog vretenca—

IZDAVAČ

Kapibara

Zagreb, Ulica grada Gualdo Tadino 16

www.udruga-kapibara.hr

UREDNIKA

Ranka Javor

AUTORI TEKSTOVA

Nika Galić

Sandra Hudina

Ana Kojaković

Veljko Vorkapić

DIZAJN

Ivana Borovnjak

ILUSTRACIJA

Stjepan Milas

LEKTURA I KOREKTURA

Iva Habazin

STRUČNA SURADNICA

Tihana Jazbec

TISAK

Printera grupa

NAKLADA

1000

Ovaj projekt realiziran je zahvaljujući financijskoj potpori
Veleposlanstva Kraljevine Nizozemske u RH (MATRA/KNIP 2009)

Ministarstva kulture RH i

Hrvatskih voda

Zagreb, 2010.

ISBN 978-953-56338-0-8

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 742600

Kapibara

močvara
priča o životu jednog
vretenca

An illustration of a pond with reeds and bubbles. The background is a dark teal color. In the foreground, there are dark silhouettes of reeds and a small, glowing yellow bubble. The text is positioned on the left side of the page.

početak.

Na početku sam bio jajašce.
Jedno od mnogih na stabljici trske.
Tu su nas ovako malene položili naši roditelji.
Rodio sam se u vodi.

— Evo me, zovem se Vilko!
Ja sam vretence! Prekrasni,
tanki vilin konjic! — krenuo
sam se odmah hvaliti
svima.

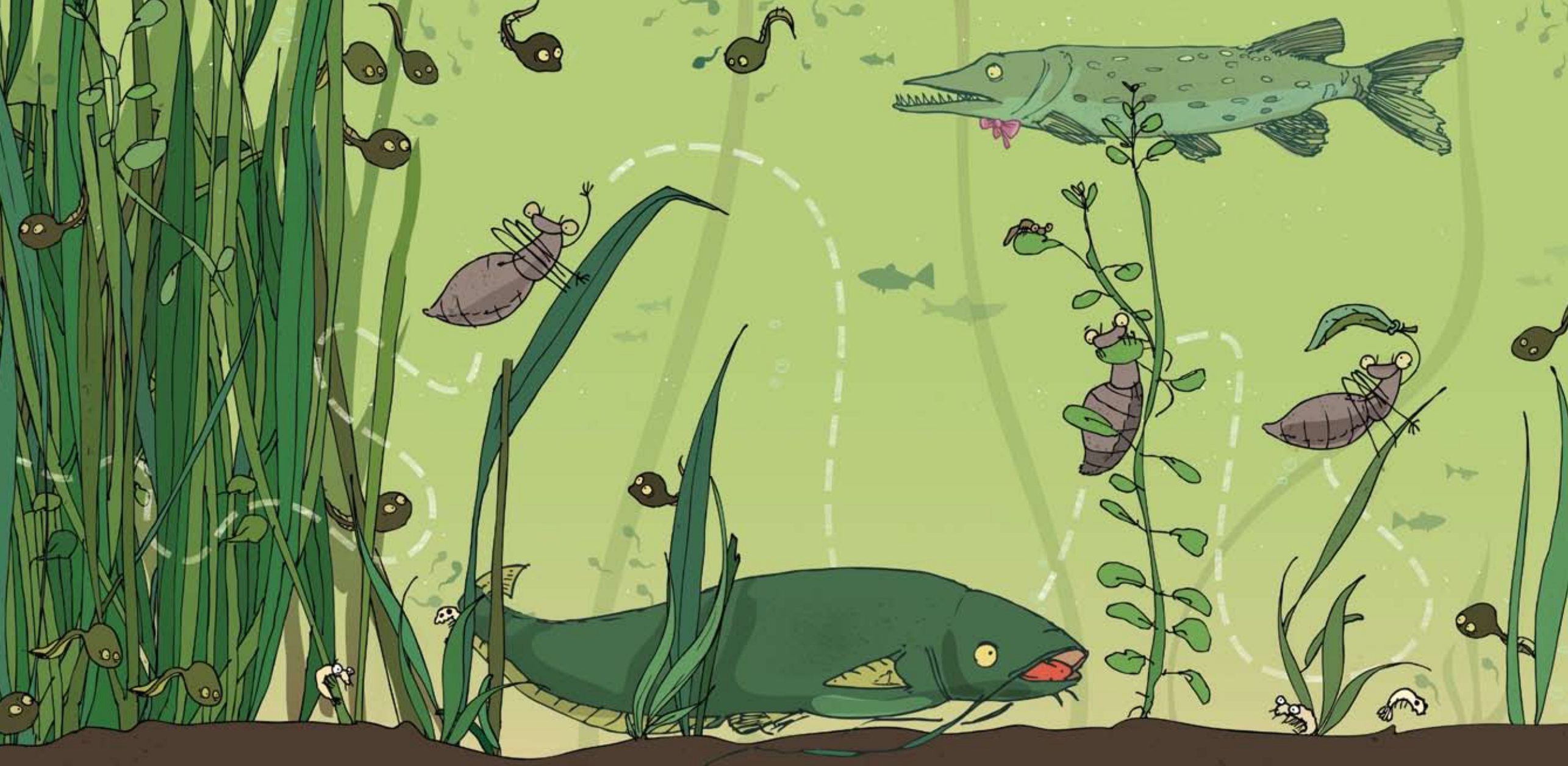
— Ha ha ha, daleko si ti od prekrasnog
vilinog konjica! — nasmijao se veliki šaran.
— Morat ćeš još čekati, mali moj.
Zapitao sam se odakle mi takvo ime jer
nisam nalikovao niti na lepršavu vilu niti na
brzog konjića. Bio sam neugledan i debeo.
I stalno gladan. Hrane je, srećom, ovdje u
močvari bilo u izobilju, no trebalo je istražiti što
je jestivo, a što nije.

— Dobar dan! Gladan sam! Znete li gdje bih mogao naći neki dobar zalogaj? — upitao sam **punoglavce** koji su se veselo igrali iznad mene. No, čim su me ugledali, razbježali su se na sve strane.

— Čudno društvo — pomislio sam.

Smirio sam glad s nekoliko ukusnih crvića i račića. Tada sam se zavukao u gustu šumu podvodnog bilja i našao udobno i skrovito mjesto. Ovdje sam, skriven, provodio većinu vremena. Povremeno sam izvirivao, naravno, zbog gladi.

Bio sam usamljen, a samoća dosadi. Bez obzira što se mi vretenca baš i ne volimo družiti, trebao mi je prijatelj. No, svi su uvijek bježali od mene glavom bez obzira — manje ribice, punoglavci, račići.

Od nekih sam bježao ja. Nisam bio lud da pomislim da se štuka, s ogromnim zubima, ili SOM, s velikim ustima, žele družiti sa mnom. Kada bih ih ugledao, brže bolje bih se sakrio u svoju podvodnu šumu.

Bio sam mlada ličinka, stara tek nekoliko dana i puno toga nisam znao. Jednom sam se prilikom pokušao sprijateljiti s okruglim stvorom koji je zajedno sa svojom duguljastom prozirnom kućom pao na dno močvare. Bio je neustrašiv i nije bježao od mene. Stalno je šutio i smiješio se. Nije mi htio reći svoje ime pa sam ga nazvao Pero.

No, mudriji stanovnici močvare objasnili su mi da moj Pero nije živo biće. Pero je bio predmet, obični čep, a ona prozirna kuća s kojom je došao bila je boca. Rekli su mi da se boce i drugi predmeti jednostavno pojave, padnu s neba na dno močvare. Nitko ne zna zašto. — E, pa ja ću saznati!
— odlučio sam.

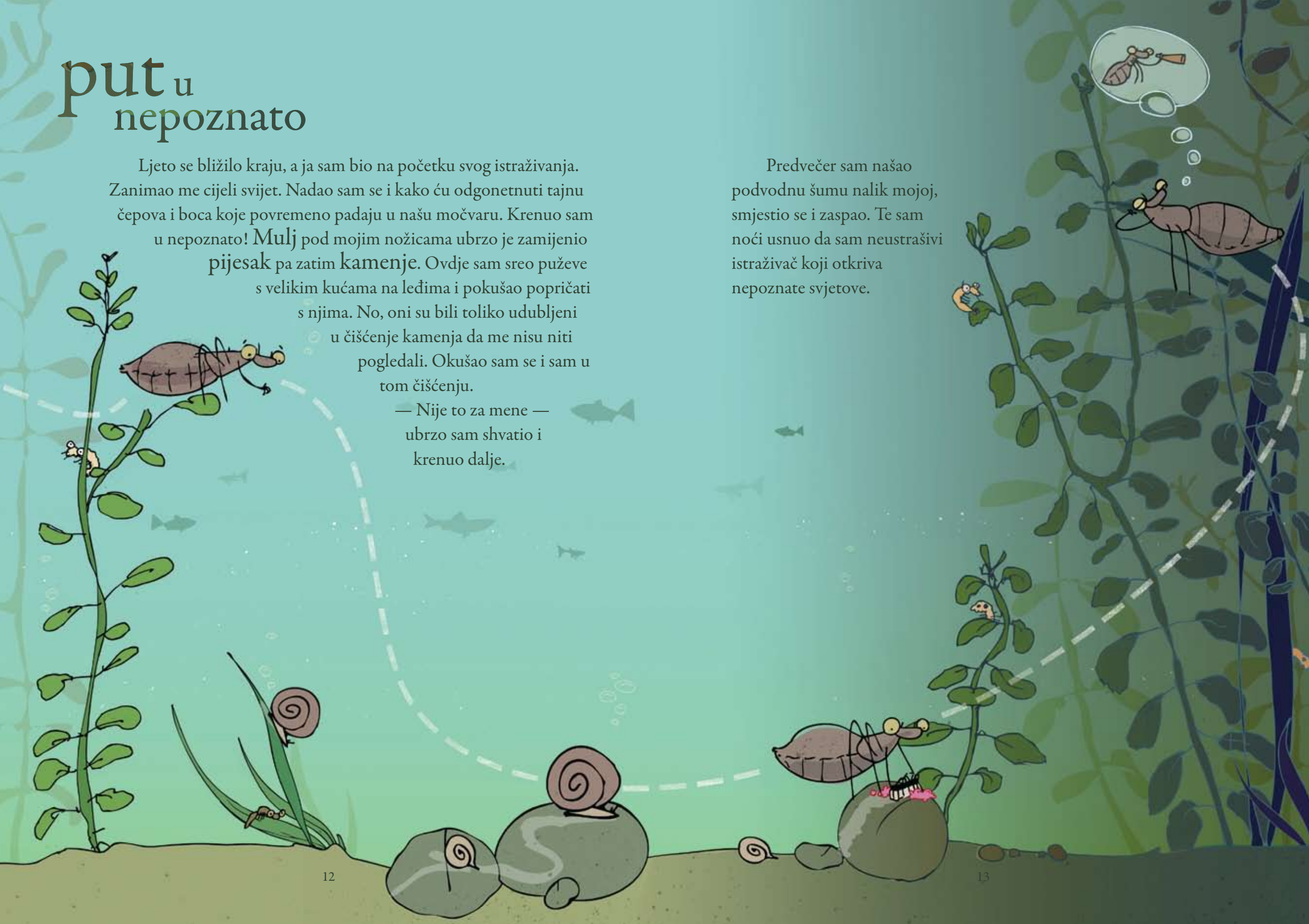

put u nepoznato

Ljeto se bližilo kraju, a ja sam bio na početku svog istraživanja. Zanimao me cijeli svijet. Nadao sam se i kako ću odgonetnuti tajnu čepova i boca koje povremeno padaju u našu močvaru. Krenuo sam u nepoznato! Mulj pod mojim nožicama ubrzo je zamijenio pijesak pa zatim kamenje. Ovdje sam sreo puževe s velikim kućama na leđima i pokušao popričati s njima. No, oni su bili toliko udubljeni u čišćenje kamenja da me nisu niti pogledali. Okušao sam se i sam u tom čišćenju.

— Nije to za mene —
ubrzo sam shvatio i
krenuo dalje.

Predvečer sam našao podvodnu šumu nalik mojoj, smjestio se i zaspao. Te sam noći usnuo da sam neustrašivi istraživač koji otkriva nepoznate svjetove.

Sutradan sam upoznao brzu i okretnu vidru. Ona lovi moje neprijatelje, ribe. Odmah mi je postala jako draga.

Sa zanimanjem sam popričao i s velikim dabrom, iako sam se malo bojao njegovog plosnatog i teškog repa. Dabar je bio jako zaposlen — tražio je debla od kojih će na svojoj kući izgraditi krov. Nisam mu mogao pomoći jer ne znam ništa o stablima pa je ubrzo izgubio zanimanje za razgovor. Lijepo smo se pozdravili i svatko je otišao na svoju stranu.

mjesto gdje ništa nije kako bi trebalo biti

Ne znam točno koliko sam dugo lutao. Najednom sam naišao na dio močvare koji je bio drugačiji. Drugačije je izgledao i mirisao je drugačije. Sve se činilo tužno, tamno i napušteno. Jedino što je bilo isto, bila je moja glad. No, ovdje nije bilo ničeg jestivog. Živih bića gotovo da i nije bilo, čak su i podvodne šume bile rijetke.

Bio sam zaprepašten! Moja močvara, uvijek tako puna raznih bića i hrane, kao samoposluživanje s prepunim policama, najednom je bila prazna.

Osvrtao sam se oko sebe. Do kuda mi je pogled sezao dno je bilo prekriveno raznim stvarima koje do tada nisam vidio. Bilo je tu i stotine čepova i boca, sličnih pa i istih kao moj Pero. Shvatio sam da svi ti predmeti čine vodu mutnom, a dno pustim. Zbog njih ovdje nikoga nema. Nema niti hrane, a ja sam gladan.

— Želim kući! — viknuo sam. Želio sam se vratiti u svoju šarenu i bogatu močvaru bez smeća.

povratak

Žurio sam i jurio — što dalje od ovog tužnog mjesta. Srećom, kako sam odmicao, močvara se postupno počela ispunjavati životom.

Izgleda da me dugo nije bilo jer su u međuvremenu punoglavci izrasli u žabe. Ukopane u mulj, veselo su kreketale.

Dočekale su me i nove, mlade ribe — riblja mlad. Velike i stare ribe bile su tromije nego obično i govorile kako će ovo biti posebno duga i hladna zima.

Napokon doma! Po povratku s putovanja bio sam jako umoran.
Uvukao sam se u svoju dragu podvodnu šumu i mirno usnuo.
Rubove naše močvare prekrivio je

bijeli snijeg. Sve je u t
i h n
u l
o.

mijenjam se

Jednog jutra probudilo me sunce.
Divno je grijalo i sjalo.

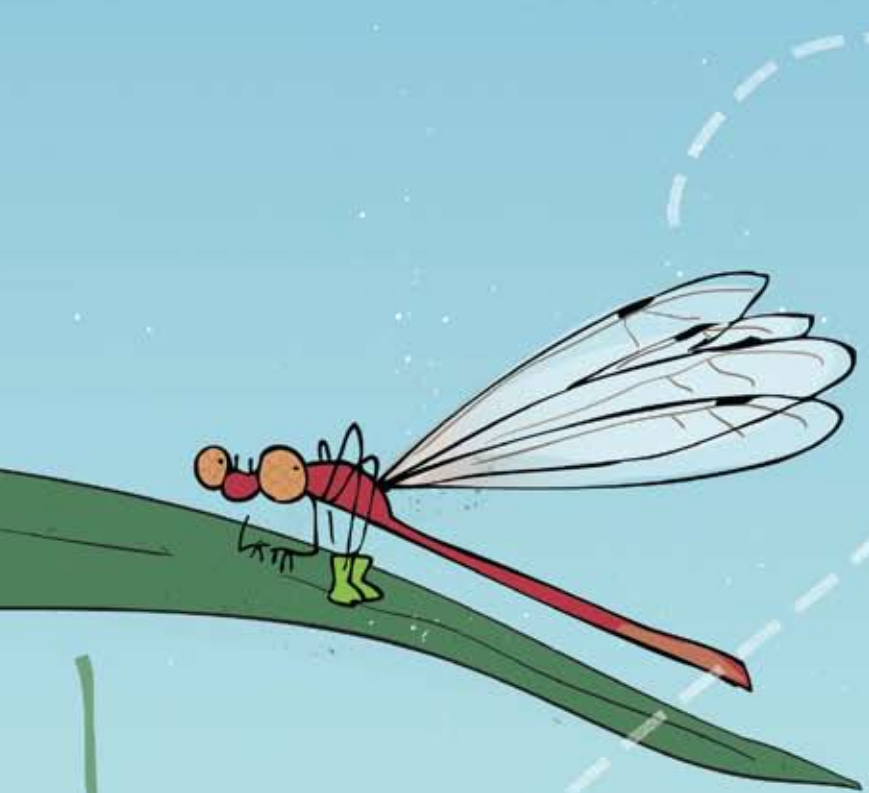
— Kad bih mu se samo mogao približiti —
govorio sam penjući se uz stabljiku perunike.

Tople sunčeve zrake toliko su mi
godile da nisam pomišljao na strah. Čak sam izašao
iz vode. Oprezno sam se privio uz stabljiku i obavio
toplom košuljicom.

Pri vrhu lista zapao sam u neko čudno stanje,
između sna i jave. Kada sam se ponovo razbudio i
protegnuo, košuljica je popucala. Polako je otpala,
komadić po komadić. Ispružio sam nogu i osjetio da
nisam u vodi.

— Što se to dogodilo? — pitao sam se.
Ugledao sam novi svijet oko sebe, svijet iznad vode.
Sve sam vidio u tisućama slika. Malena mušica desno,
lopoč lijevo, pačja obitelj iza mene, žutilo perunika
ispred mene.

Pogled mi se
zaustavio na dva para
prozirnih opni. Bila su
to krila. Sve mi je postalo
jasno. Ja sam se istinski
promijenio. Postao sam
pravi vilin konjic!

Zamahnuo sam
krilima i ona su me snažno
ponijela visoko iznad vode.
Okretan i neuhvatljiv, izvodio
sam svakoake vratolomije u zraku.
Uživao sam u svakom zamahu.

Ostao sam u trščaku u kojem sam i odrastao, ali moj je dom sada iznad površine. Svakoga dana letim sve dalje i uvečer se umoran vraćam kući.

Shvatio sam da svijet iznad vode nije ništa manje šaren i raznolik od svijeta u vodi, na dnu močvare. Biljke su ovdje mnogo veće i kao da se natječu u raznovrsnosti boja i oblika. Ovdje živi toliko stanovnika da svaki dan vidam neku novu vrstu. Ali sreo sam i neke koje znam iz djetinjstva. Dabar je opet skupljao debla. Vidio sam žabe kako skaču u strahu od čaplje dangube. A danguba strpljivo stoji u vodi i čeka povoljan trenutak. Kako joj ne dosadi tako satima stajati na jednome mjestu? Meni je zabavnije — ja se zalijećem prema vodi dok lovim nespretne mušice, moju novu omiljenu hranu.

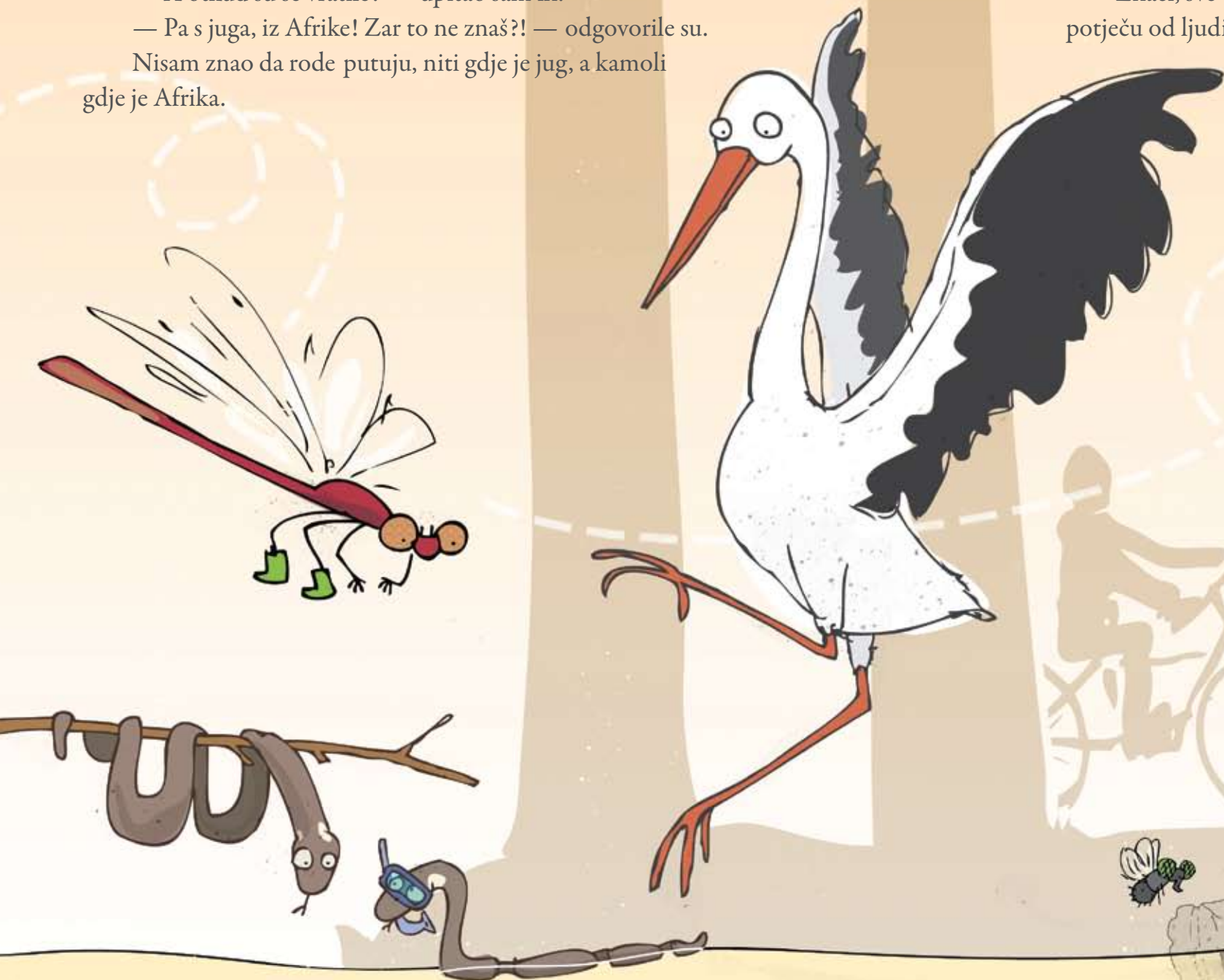

Jedno popodne, dok sam probavljao ručak, načuo sam razgovor dvije zmije bjelouške. One naravno leže. Sunčaju se. Ali kažu da nisu bezbrižne jer vratile su se rode. Sada opet moraju biti na oprezu. One su rodama posebna poslastica.

— A otkud su se vratile? — upitao sam ih.

— Pa s juga, iz Afrike! Zar to ne znaš?! — odgovorile su.

Nisam znao da rode putuju, niti gdje je jug, a kamoli gdje je Afrika.

Često bih leteći došao do onog tužnog mjesta u močvari, koje me ispunjavalo tjeskobom. Čak i iznad vode život je bio oskudan. Spazio sam čovjeka kako preko obližnje njive dolazi s velikom plastičnom vrećom i baca je u vodu.

Znači, sve te stvari i smeće ne padaju s neba poput kiše, već potječu od ljudi – shvatio sam. Nikako nisam mogao razumjeti zašto bi itko poželio uništiti tako lijepu močvaru svojim nesmotreno odbačenim smećem.

ona

Jednom, dok sam tragao za nekim letećim obrokom, spazio sam nju!

— Ja sam Vilko! Prekrasni vilin konjic! — doviknuo sam.

Ona me ozbiljno pogledala i rekla: — Da, i? Ja sam Vilma.

Zaljubio sam se istog trena.

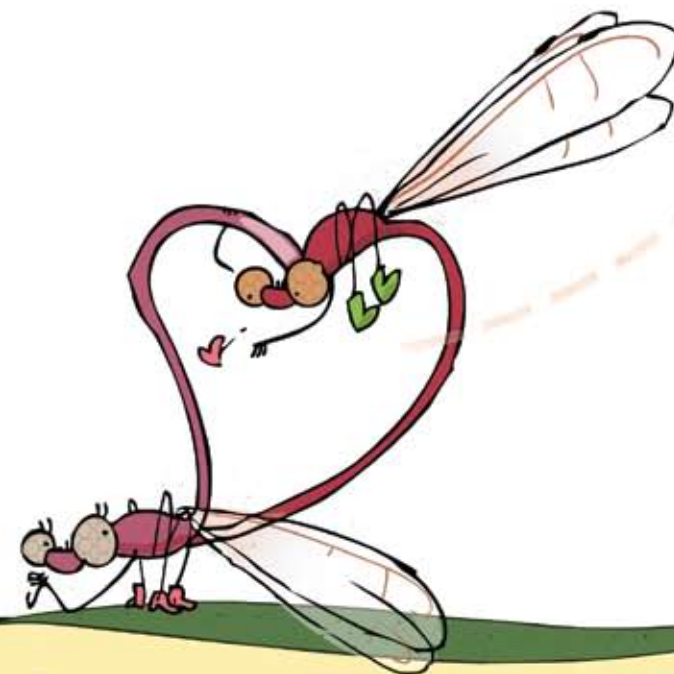

Hoćeš mi biti
prijateljica? — pitao sam.
— Zašto ne? Ti loviš! — rekla
je i šmugnula u tršćak. Postali smo
nerazdvojni. Posebno nam je bilo zabavno
pozirati ljudima, kojima smo se očito jako
svidali jer su u nas često fotografirali.

Bili smo toliko sretni da
smo zajedno i zaplesali ljubavni
ples u obliku srca. Iz njega su
nastala mnogobrojna jajašca.

Naša djeca!

Vilma ih je položila na stabljike u našem tršćaku, a ja sam budno pratio svaki njen pokret. Znam što ih čeka – dugo djetinjstvo pod vodom, puno nejasnoća i pitanja. Volio bih da im mogu olakšati odrastanje, ali svatko od njih mora sam proći taj put. Zato ih bodrim:

— Vi ste vretenca, vilini konjici. Najljepša ste bića močvare. Ponosno nosite svoje ime i uživajte u ljepoti koja vas okružuje!

ISBN 978-953-56338-0-8